



Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

§. II. Quid restitui debeat à possessore, aut Damnificatore bonæ, aut malæ
fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

520 Pars 3. tract. 5. cap 14. De Restitutione.
fecerit graviter peccaverit. *Vasquez, Sa, Bonac. &c.*

15. Si autem id fecerit per vim, fraudem calumniam, mendacium, tenetur compensare damnum juxta spem & probabilitatem quam alter habuit illud bonum obtinendi, secundum judicium & arbitrium prudentis viri. Quia quilibet habet ius, ne per media illicita à sua spe, aut petitione justa deiciatur. *Lessius, Bonac, Molin. tom. 1. d. 135.*

16. Quando bona restituenda, aut debita sunt incerti Domini, vel ad eum non potes accedere, si ea teneas absque delicto, post adhibitum frustra conatum restituendi vero Domino, probabile est quod possis ea tibi retinere; idque tutum in praxi affirmat *Diana p. 2. t. 3. mis. r. 5.* quamvis cum *D. Thoma* plures sentiant danda esse pauperibus.

17. Quod si conscius es te ea habere ex delicto, v.g. furto vel usura, teneris absolute illa in pauperes, aut alia opera pia erogare. Quia tunc optimo quo potest modo, fieri debet restitutio, ut cum nequeat corpori, saltem animae veri Domini sit proficua, uti docet communis sententia apud *Laym. aliasque.*

§. 2. Quid restitui debeat à Possessore, aut damnificatore bona, aut mala fidei?

1. **S**I Possessor bonæ fidei postea intelligat rem esse alienam, tantum tenetur eam restituere unà cum fructibus ex ea perceptis si extant, vel quantum ex ijs factus est locupletior, si consumpserit. Ratio, quia possessor bonæ fidei non tenetur ratione injustæ acceptionis, sed tantum ratione rei acceptæ, & possessæ, ergo non tenetur plus restituere quàm ex ea possideat. Exempla

pli gratiâ, vestem à fure tibi donatam bonâ fide accepisti, & attrivisti. Dominus postea compareret, tantum illi teneris restituere vestem attritam, & tantum insuper quantum tuo vestimento perpercisti, etiamsi vestis attrita serica, & valde pretiosa fuisset. Quod si vestem illam non dono accepisti, sed pretio emisti, nihil præter vestem attritam est restituendum. Si autem sine tua culpa *perdita* aut ablata est, ad nihil omnino teneris. Ratio horum, quia nihilo factus es ditior: quæ doctrina alijs materijs facile potest applicari. Ita *Bonac. Laym. l. 3. tr. 2. c. 3.* alijque passim Doctores.

2. Qui bonâ fide fecit contractum quem postea deprehendit esse *usurarium*, tantum tenetur restituere alteri id in quo ipse indè factus est ditior: *Laym. supra. &c.* Eâdem ratione, si quis bonâ fide *vendidit* rem alienam, dono sibi datam, *v. g. vestem de qua supra,* debet acceptum pretium restituere, nisi tamen ipsa vestis apud alterum reperiat; hæc enim Domino restitui debet, non pretium. *Molin. Vasq. Lessius l. 2. c. 14. d. 1.* Quod si rem tibi donatam alteri gratis donasti, aliam non donaturus, ad nihil teneris, nisi forte ex charitate Domino indicare ubi res extet. *Bonac. Trul. &c.* Quia indè non es factus ditior, cum nihil habeas in rebus tuis quod alias non haberes.

Simili modo, si rem ipse bonâ fide emisti & postea *vendidisti* absque lucro, nihil teneris restituere, sed solus ille apud quem res extat, *Molin. Less. contra Vasq. &c.*

3. Notandum hic est, *fructus* qui ex aliena re possunt provenire, alios esse fructus naturales ipsius rei, ut foetus animalium, fructus arborum &c. & hi unâ cum re Domino cedunt, censentur

tur enim esse pars aliqua rei fructiferæ : alij autem sunt fructus meræ industriæ quos res ex se non parit, sed tantum ad illos acquirendos adhibetur per modum instrumenti, v.g. frumentum alienum alio deportatum cum lucro vendidisti, vel pecuniam alienam ad negotiationem adhibuisti, non teneris hunc fructum, sive lucrum restituere. Quia non est fructus alienæ, sed tuæ industriæ.

Prædicta pænè omnia fundantur in lege naturæ, quæ declaratur regulâ juris 46. in 6. *Locupletari alius non debet cum alterius jactura.* Et l. non hoc. ff. de condict. ind. *Naturâ æquum est neminem cum alterius detrimento fieri locupletiozem.* Ex quibus in praxi alij casus deducuntur.

4. Quoad possessorem, sive damnificatorem *mala fidei*, debet universaliter ita restituere ut ponat æqualitatem cum jure alterius, & ipse ex delicto suo & mala fide lucrum non faciat. Est autem malæ fidei possessor qui rem injustè possidet, sciens, aut per crassam seu mortalem ignorantiam scire negligens, jus sibi non competere.

5. Si res apud malæ fidei possessorem casu fortuito perijt, etiam peritura etiamsi apud Dominum mansisset, in foro conscientie nihil restituere tenetur. Ratio, quia non tenetur ratione rei acceptæ, cum ex ea nihil possideat, neque ratione injustæ damnificationis, cum ipse istius damni fortuiti causa non fuerit, uti hic supponitur.

6. Si tamen eam dolo absumpsit, aut per negligentiam crassam sive mortalem perdidit, etiamsi aliàs apud Dominum peritura fuisset, tenetur illius æstimationem Domino præstare. Ratio, quia in hoc casu obligatur titulo injustæ damnificationis *Less. Laym. &c.*

7. Plerumque injustus malæ fidei possessor, aut damnificator, non tantum tenetur restituere rem ablatam, & fructus perceptos, detractis suis expensis, sed etiam compensare Domino damnum emergens, aut lucrum cessans ex rei carentia. Quia per injustam ejus detentionem est vera causa talis damni, etsi ipse parum aut nihil ex ea percepisset. *Laym. l. 3. tr. 2. c. 4. n. 7. &c.*

8. Si rei alienæ dum malâ fide detinetur pretium augeatur, Domino augetur, ac proinde illud etiam augmentum debet Domino restitui, *Laym. supra.*

9. Probabile est eum qui in extrema necessitate consumpsit rem alienam, non tantum sibi commodatam, sed etiam ante eam necessitatem furto acceptam, non teneri postea, etsi possit eam compensare. Quia furtum non ademit illi ius quod quisvis habet ad consumendam rem alienam in extrema necessitate. *Hurt. Cou. Palans, Diana, contra Vasq. Lessium &c.*

Queritur ex his primò: Quid dicendum de eo, qui cum vidisset domum agricolæ à militibus iniquè spoliari, abstulit ipse duas vestes valentes 15. florenis, hac ratione ductus, si ego non auferam alij certò rapiant.

Resp. Si accepit animo restituendi Domino, rectè fecisse; quod si contingat postea Domino restitui non posse, neque tenebitur etiam pauperibus restituere, ut docet *Layman* ex probabili multorum sententia. Si autem abstulit sine animo restituendi peccavit, & à restitutione non excusatur. Quia uti milites, ita ipse invito Domino rem alienam occupavit.

Queritur 2. Quid judicandum de eo qui in navi frumentum, aut annonam alienam furto absumpsit, quando postera die in navi omnia ex-

ceptis

ceptis hominibus submerguntur, aut diripiuntur. Resp. teneri ad restitutionem. Quia cum semel ratione rei injustè acceptæ fuerit obligatus, per eventum fortuitum postea subsequenter non absolvitur.

§. 3. Qualiter restituendum pro homicidio s. stupro, adulterio, fama &c.

1. **Q**ui alium injustè occidit, aut læsit, tenetur restituere omnia damna pecuniaria, quæ læsus, ejusque hæredes, uxor, aut parentes patiuntur ratione injustæ occisionis, aut mutilationis. Quia horum omnium causa injusta fuit. Tales sunt primò impensæ in medicos, medicamenta, famulos, & alia ægro necessaria, detractis ijs quæ sanus fuisset consumpturus. Secundò lucrum cessans ex opificio, aut officio quod læsus nequit exercere, quantum scilicet prudentis arbitrio spes lucri valebat, detractis expensis, quæ in suam sustentationem consumere solebat. Mortuo autem occisore hæc omnia hæredes præstare tenentur. Non tamen probabiliter solvere debita occisi: Quia occisor illorum causa non fuit. *Laym. hic, alijque.*

2. Si læsus interfectori omnia remisit ante obitum, ille hæredibus, uxori, & cæteris ad nihil tenebitur. Quia ius quod hi, tantum ratione occisi, acquirunt, jam remissum est.

3. Qui ab alio fuit provocatus ad pugnam, non tenetur ad restitutionem. Quia alter provocando liberè fecit illi potestatem ut pro viribus agat ad vitam sibi auferendam. Adeoque obligationem illam ultrò ipsi tunc remisit. Idem dic de eo qui injustum invasorem occidit, etiam si per levem contumeliam, aliquam ei invadendi occasionem præbuisset.

4. Pro